

עבודת גמר (תזה) לתואר מוסמך בנושא:

מיצוי זכויות בקבלת גמלת סיעוד בישראל

עידן אריאב

תקציר

הקשיים הבירוקרטיים והבריאותיים של קהילת החולים הסיעודיים מציבים אותם בסיכון גבוה לאי-מיצוי זכויותיהם, אשר גבוה אף יותר מאשר קהילות אחרות. בפרט, תנאי קבלת גמלת סיעוד עלולים ליצור נטל בירוקרטי כבד על זכאים פוטנציאליים כך שאלו ימנעו מהגשת בקשה או יכשלו בהוכחת זכאותם. עבורם, אי קבלת הגמלה ואף עיכוב במועד קבלתה יכול להוביל לפגיעה משמעותית ברווחת החולים. במטרה להקטנת נטל זה, יצר הביטוח הלאומי את המסלול המהיר לגמלת הסיעוד בשנת 2011. מסלול זה ביטל במקרים מסוימים את הצורך לבצע בדיקת תלות פרונטלית, והשתמש בהערכה על בסיס מסמכים בלבד. ההשערות המרכזיות הן ששינוי זה הפחית את הנטלים הבירוקרטיים בתהליך בירור הזכאות, ובכך שיפר את רמת מיצוי הזכויות של הקהילה.

בכדי לבחון את ההשפעות האפשריות השונות של המסלול המהיר על אוכלוסיית מקבלי הגמלה, בוצעו מספר רגרסיות על בסיס נתונים אודות היקף ומאפייני מקבלי הגמלה ברמת היישוב בין השנים 2003-2018. תוצאות המחקר מראות כי מחד, ביטוח לאומי עומד בהבטחתו בכך שהמסלול פישט את תהליך הגשת הבקשה והגדיל את הסבירות שהבקשות המטופלות דרכו יאושרו. אולם, בשל היקף השימוש הנמוך במסלול המהיר השפעותיו היו לכל היותר נקודתיות ומצומצמות, ולא נמצאו עדויות לכך שהקמתו הובילה לגידול בכמות הפונים או הזכאים לגמלה. לפיכך, הרחבת השימוש במסלול לצד חקר הנסיבות המייצרות נטלים בירוקרטיים והדרכים להפחתתם יכולים להוביל לשיפור משמעותי ברמת מיצוי הזכויות והרווחה הכללית בקרב אוכלוסיית הסיעודיים.